

FINANSPLAN

2020-2022

Socialdemokraternas förslag till finansplan för åren
2020-2022

Socialdemokraterna
NORRBOTTEN

Socialdemokraternas förslag till Finansplan 2020–2022

Inledning/Bakgrund

Regionfullmäktige fastställde i juni 2019 en strategisk plan med budget för åren 2020–2022. Socialdemokraternas förslag till strategisk plan bifölls inte av regionfullmäktige. Vårt förslag till finansplan bygger på socialdemokraternas strategiska plan.

Finansplanen är en uppdatering av de övergripande verksamhetsprioriteringar och ekonomiska förhållandena samt en redovisning av nu aktuella och kända ramar under perioden 2020–2022 baserat på SKLs prognoser.

Ett Norrbotten för dig

Oavsett vem du är eller var du bor ska du ha tillgång till en bra vård. Vården ska ges efter behov, det vill säga, den som behöver vården mest ska också få den först, det ska inte finnas gräddfiler för de som kan betala för sig. Offentligt finansierad vård ska finnas i länets alla kommuner.

Utvecklingen med den ökade psykiska ohälsan hos såväl barn och unga som vuxna måste brytas. Det är ett arbete som kräver en bred samverkan mellan regionen, kommunerna och inte minst civilsamhället. Tillsammans kan vi bryta utvecklingen men det kommer att krävas att vi gemensamt kavlar upp ärmarna och prioriterar att stärka och förbättra den psykiska hälsan hos länets invånare. Samverkan, flexibilitet och anpassning till förändrade och nya behov är en nyckel för att möta dagens och morgondagens behov.

Vi socialdemokrater vill prioritera den nära vården. Tillgängligheten måste öka, digitaliseringen bli ett verktyg som underlättar och kontakten med vården samma dag du söker den måste bli en självklarhet. Idag är det inte så och det behöver vi ändra

på. Resurser kommer att behöva flytta från sjukhusen till hälsocentralerna och från hälsocentralerna till det egna hemmet, kedjan måste hålla ihop.

Vården för de svårt sjuka äldre måste förbättras. Varje person som bollas mellan avdelningar eller mellan region och kommun är en för mycket. En fast vårdkontakt som tar ansvar och säkerställer att medicinering, remisser och andra basala saker fungerar som det ska är en av nycklarna, ökad samverkan en annan.

Regionens uppdrag handlar inte om sjukvård eller kultur. Det handlar om både och. På samma sätt som Region Norrbotten är ansvariga för en stor del av länets hälso- och sjukvård är de också ansvariga för regional utveckling, kollektivtrafik och kultur. Det står inte i motsatsförhållande till varandra utan det handlar om en symbios. Det handlar om att skapa ett attraktivt Norrbotten där människor vill bo och verka. Det handlar om att värna de värden som skapar ett attraktivt och levande Norrbotten, det där som binder människor samman och skapar en känsla av samhörighet och sammanhang och som bidrar till ett livskraftigt län.

I Norrbotten tar vi vara på alla möjligheter. På riktigt. Vi pratar inte bara om dem. Vi har en basnäring i absolut världsklass, vi gör affärer av våra unika förutsättningar, vår besöksnäring går starkt framåt och vi jobbar ständigt med att utveckla andra branscher. Några av världens största företag och varumärken har valt att ha verksamhet hos oss. Det är ingen slump. Tillsammans skapar vi ett län med framtidstro.

Tolv strategiska prioriteringar under den kommande planperioden

En jämlik vård

Sjukvården i Norrbotten ska vara rättvist fördelad och tillgänglig för alla. Oavsett var i länet du bor ska du kunna känna dig trygg med att vården finns där när du behöver den. Vården ska ges efter behov, den som behöver den mest ska också få den först, det ska inte finns gräddfiler för de som kan betala för sig. Vården ska vara jämlik, oavsett klass eller kön ska du ha samma möjlighet till en god hälsa, så är det inte idag. Att vända utvecklingen med en ökad psykisk ohälsa är en av våra viktigaste samhällsutmaningar.

Psykisk ohälsa kan drabba alla, men vi vet att den psykiska ohälsan drabbar de svagaste grupperna i samhället särskilt hårt. Därför är det också en jämlikhetsfråga. En människas bakgrund ska inte vara avgörande när det handlar om att få tillgång till rätt hjälp och behandling för att kunna leva ett bra liv.

Ett jämställt Norrbotten

Region Norrbotten har under ett antal år årligen tagit fram en handlingsplan för sitt jämställdhetsarbete som sedan följs upp och rapporteras i en jämställdhetsrapport, något de nu från och med 2019 slutat med. Jämställdheten ska istället integreras i den ordinarie verksamheten och rapporteringen, något vi befarar kommer att innebära en tillbakagång för jämställdhetsarbetet och vi vill därför återinföra jämställdhetsrapporten.

Jämställdhetsarbetet handlar inte bara om verksamheterna utan också om det ansvar regionen har för Norrbotten i stort och som regionalt utvecklingsansvariga. Förmågan att locka unga kvinnor att både stanna kvar i och flytta till Norrbotten kommer att vara helt avgörande för Norrbottens framtida utveckling och förmåga att växa som län.

Digital hälsocentral via 1177 och kontakt med vården samma dag

Det behöver bli lättare att boka tid hos vården direkt via 1177 och du ska slippa ringa flera samtal till flera olika nummer. De som lider av psykisk ohälsa ska snabbt kunna få hjälp via sin hälsocentral. På en del håll fungerar det bra i dag, vi vill att det ska vara så för alla.

Angelägna prioriteringar är starten av Region Norrbottens egen digitala hälsocentral som binder samman länets hälsocentraler via telefonrådgivningen och webbens ingång via 1177 med den egna hälsocentralen. Detta skulle kvalitetssäkra vården och rådgivningen samt möjliggöra tillgång till patientjournalen.

Fast läkarkontakt och äldremottagningar

Vi vill införa en fast läkarkontakt. Det är särskilt viktigt för många äldre och patienter med kroniska sjukdomar. I dag är det alltför ofta så att man får träffa olika läkare från gång till gång. Mer kontinuitet skulle ge mer trygghet. Vården för de svårt sjuka äldre måste förbättras. Varje person som bollas mellan avdelningar eller mellan region och kommun är en för mycket. En fast vårdkontakt som tar ansvar och säkerställer att medicinering, remisser och andra saker fungerar som det ska är en av nycklarna, ökad samverkan en annan.

Norrbottningarna blir allt friskare och lever allt längre vilket gör att gruppen äldre ökar. För att möta upp det vill vi socialdemokrater under de kommande åren inrätta äldremottagningar med geriatrisk och palliativ kompetens på hälsocentralerna för de äldre med de största behoven. Vi vet att länets pensionärsorganisationer efterfrågar en samlad organisation och kunskap kring äldres hälsa och det vill vi införa.

Nära vård på nya sätt och innovativa lösningar

Utvecklingen inom sjukvården går rasande fort. Det som tidigare krävde avancerad kirurgi och inläggning på vårdavdelning, ofta under längre tid, går idag att klara av via dagkirurgi. Nya och mer effektiva mediciner i kombination de medicinska framstegen gör att allt fler är allt friskare. Trots det har vi en föreställning om att vården och byggnaderna som symboliserar sjukvården ska innehålla allt det de alltid har gjort. Vi behöver vara modiga, se runt nästa krök och framförallt våga överföra resurser från slutenvården till den vård du som patient oftast möter, nämligen den på hälsocentralerna.

Vi socialdemokrater vill se en satsning på den nära vården som ökar tillgängligheten, stärker kvalitén och höjer statusen för arbetet på hälsocentralerna. För att klara det behöver digitaliseringen bli ett verktyg som underlättar och resurser flyttas från sjukhusen till hälsocentralerna och från hälsocentralerna till det egna hemmet, kedjan måste hålla ihop.

Utvecklingen mot en mer personcentrerad vård och hälsa, som erbjuder mobila och digitala lösningar i hemmiljö, öppnar också möjligheter till nya innovationer och tjänster. För att främja innovationskraften i offentlig sektor kan smartare upphandling bidra till att stimulera innovativt företagande, miljödriven näringslivsutveckling samt innovativa offentliga verksamheter.

Tillgänglighet till tandvården

Tillgängligheten till folktandvården behöver prioriteras med särskilda satsningar på riktade personalfremjande åtgärder och rekryteringar för att åter kunna erbjuda abonnemangstandvård, kalla de som idag finns på väntelistorna för undersökningar.

Samverkan för bättre psykisk hälsa

Hälsan i Sverige är på många sätt bra, men den psykiska ohälsan främst bland unga ökar och är ett växande problem. Att vända den utvecklingen är en av våra viktigaste samhällsutmaningar och det är en viktig del i arbetet med att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Allt för många går alldeles för länge utan att få hjälp. Det vill vi förändra och se till att fler får rätt hjälp i tid. Genom tidiga insatser kan också den avancerade psykiatrin avlastas så att de som är i behov av mer avancerad vård och behandling kan få bättre tillgång till den. Därför vill vi förstärka det förebyggande arbetet genom satsningar på skolhälsovården och ungdomsmottagningarna som ger barn- och ungdomspsykiatrin förutsättningar att korta köerna. Samverkan, flexibilitet och anpassning till förändrade och nya behov är och kommer att vara en nyckel för att möta både dagens och morgondagens behov.

Appen Ung i Norr är en ungdomsmottagning online för personer under 26 år. Via videosamtal går det att ställa frågor om bland annat hälsa, preventivmedel, abort och könssjukdomar. Appen går idag endast att använda i Piteå älvdal och vi vill skynda på arbetet så att hela länet omfattas. Det är ett av flera sätt att öka tillgängligheten och minska trösklarna för kontakt med ungdomsmottagningen.

SAM (samverka, agera, motivera) som började som ett projekt i samverkan med ett par kommuner är nu en etablerad arbetsform med goda resultat. Det arbetet behöver fortsätta och utvecklas genom att fler kommuner kopplas på och får verktyg för att långsiktigt främja ungas psykiska hälsa.

Personal och kompetensutveckling

Vi ser den verkliga utmaningen med kompetensutveckling för befintlig personal och rekrytering, men också möjlighet till livslångt lärande, förutsättningar och stöd för fortbildning, uppgiftsväxlingar och förändring av uppgifter för vårdens olika yrkesgrupper kommer att vara avgörande för att kunna erbjuda kvalitativ vård i hela länet.

Satsningar på kompetensutveckling för vårdens och verksamhetens alla yrkesgrupper och särskilda erbjudanden för olika yrkesgrupper minskar behovet av stafett och skapar trygghet.

Tidigare satsningar på kompetensenhet, fortbildningsinsatser, engagemanget i Vårdcollege, utbildningsarvoden, utbildningstjänster och studiebidrag kommer att vara viktiga metoder för att säkra sjukvårdens kompetensförsörjning.

Vi ser ett särskilt behov av processer där vi säkrar vården på vårdavdelningarna och på våra hälsocentraler då dessa har avgörande betydelse för vårdens tillgänglighet och för förtroendet hos norrbottningarna.

Det kommer att behövas särskilda satsningar på sjuksköterskor och undersköterskor och där har vi medverkat till satsningar på sjuksköterskor på de områden där vi har verksamhet på obekväma arbetstid. Vi ser att en liknande satsning behöver göras på de undersköterskor som jobbar parallellt med sjuksköterskorna.

Under planperioden behövs särskilda satsningar på att pröva utbildningsarvoden och stipendier för fler personer samt särskilda satsningar för landsbygden och specifikt malmfälten för att trygga rekrytering och kompetens.

Öppna och demokratiska processer

Vi ser en oroande utveckling där fullmäktige hålls utanför beslutsprocesser och inte ges möjlighet att påverka eller diskutera planerade förändringar. Ett sådant exempel är beslutet om delning av den största hälso- och sjukvårdsdivisionen närsjukvård.

Ledningen sätter de demokratiska processerna helt ur spel och påstår att de vill ha ett aktivt samarbete med oppositionen om regionens verksamhet men gång på gång utestängs oppositionen från processerna och den information vi bör ha rätt till.

Som ett led i det öppna demokratiska arbetet är vår föreslagna ungdomsstrategi angelägen. Den framtagna funktionshinderpolitiska policyn bör tas till regionfullmäktige för debatt och beslut.

Aktivt folkhälsoarbete

Vi behöver än mer aktivt ge stöd för att fler ska bli friskare och må bättre i Norrbotten. Ett långsiktigt och brett folkhälsoarbete är avgörande för hur vår välfärd och livsmiljö utvecklas. Folkhälsa och livskvalitet är svåra och komplexa frågor. För att ohälsan i vårt samhälle ska minska behöver vi insatser inom många politikområden. Inte bara inom sjukvård och omsorg. Ett ökat folkhälsofokus kommer att krävas i skolan, i arbetslivet och i aktiviteterna i föreningslivet för att möjliggöra för fler att få det goda livet.

Idag lägger Region Norrbotten mindre än 1 promille dvs ca 7 miljoner på strategiskt folkhälsoarbete. Lägger vi till projektet SAM, hälsosamtalen, kultur, stödet till pensionärsorganisationer, fritidsområde och organisationer inom hälso- och sjukvårds kompletterande verksamheter uppgår det sammantaget till dryga 21 miljoner. Ett första mål borde vara att årligen prioritera dessa områden och organisationer och som första mål ha att minst 3 promille motsvarande cirka 27 miljoner ska prioriteras på dessa områden

Därutöver behöver uppdragen inom verksamheten vara att inom ramen göra prioriteringar som möjliggöra utveckling på bland annat följande områden:

- Fler familjecentraler och stöd från Primärvården för att utveckla verksamheten
- Verksamhet och resurser för att säkra Osteoporosmottagningar (Benskörhet) och jobba förebyggande.
- Prioritera det strategiska folkhälsoarbetet
- Stärka och utveckla samverkan med civilsamhället och folkbildningen

Ansvar för regional utveckling

Norrbotten ska ha ett näringsliv som kan ta tillvara möjligheter till expansion och som står starkt vid förändringar. Det innebär att Region Norrbotten ska verka för ett konkurrenskraftigt och breddat näringsliv som kan skapa arbetstillfällen för kvinnor och män i hela länet.

Detta är särskilt viktigt då den norrbottniska näringslivsstrukturen präglas av stora basindustrier, vilket medför ett starkt konjunkturberoende och är könssegregerad. En bred arbetsmarknad, med ett utbud av arbetstillfällen inom ett brett spektrum av branscher och yrkesområden ökar möjligheterna att finna ett meningsfullt och utvecklande arbete som svarar mot de individuella behoven.

För att Norrbotten ska vara attraktivt för etableringar och investerare ska regionen jobba långsiktigt och strategiskt tillsammans med kommuner, näringsliv och myndigheter och nationella och internationella aktörer.

Innovation leder till tillväxt som leder till välfärd. Innovativa miljöer kräver utbyggd utbildning men också möjligheter för kvinnor och män att utvecklas i sina yrken. Norrbotten ska ha ett väl fungerande system som stödjer innovation och inbegriper strukturer som hög forskningskvalitet, testmiljöer, utbildningskedja och samverkan mellan företag och arbetsplatser i offentlig regi i olika branscher.

Ansvar för ekonomin

Sjukvårdens utveckling går rasande fort och det gäller för oss politiker att hela tiden ligga i framkant och vara modiga för att klara de förändringar som behövs för att även i framtiden kunna leverera en jämlik sjukvård av högsta kvalitet till norrbottningarna. Att backa in i framtiden och lova att återställa verksamheter som är borta sedan årtal tillbaka kommer inte att lösa de utmaningar vi står inför helt enkelt för att vården inte ser likadan ut som för 20 år sedan då Sunderby sjukhus driftsattes.

Föreslagna förändringar av kostnadsutjämnningen kommer att innebära att Region Norrbotten får ytterligare 262 miljoner från och med 2020. Detta innebär även fortsättningsvis att samtliga verksamheter ska fortsätta utvecklingsarbetet för smarta, hållbara och kostandseffektiva lösningar så vi når överskottsmålet om 2%.

SKL:s prognos för befolkningsutvecklingen i länet ger inget hopp och kommer att påverka skatteintäkterna. Prognosen visar att personer i åldersgruppen 20–67 kommer att minska med 4 procent, barn och unga upp till 19 år ökar med 7 procent och personer över 67 år ökar med 31 procent. Vi ser samtidigt att vi är på väg in i en lågkonjunktur, att samhällsekonomin tillväxt mattas av och att det väntas lägre BNP tillväxt.

I vårt förslag till finansplan lägger vi följande förslag

- Regionens skattesats ska vara oförändrad på 11,34. Det finns inte utrymme att ta ut mer av norrbottningarna utifrån det totala skattetrycket inklusive den kommunala skatten.
- Vi väljer att i vårt förslag till plan utgår från SKL underlag för budgetförutsättningar för Norrbotten och räknar med att den föreslagna förändringen av kostnadsutjämnningen genomförs och tillför Region Norrbotten 262 miljoner med avdrag för införandebidraget på 63 miljoner vilket ger netto 199 miljoner för 2020.
- Fortsatt fokus på ett tillitsbaserat arbete i alla verksamheter för att ställa om, anpassa och utveckla vården. Verksamhet med fokus på kvalitet, kompetens med en verksamhet som utgår från de ekonomiska ramar som fullmäktige beslutar.
- Start av digital hälsocentral med ingång via 1177 enligt uppdraget till verksamheten från 2018.

	2020	2021	2022
Utdebitering kr/skattekrona	11,34	11,34	11,34
Skatteunderlagsutveckling i riket	2,5	3,2	3,9
Antal innevånare 1 nov året innan	250 424	250 461	250 555

Samhällsekonomi

Vi baserar vår ekonomiska prognos på verksamhetens beräknade kostnader och intäkter i verksamheten samt SKL:s prognos från oktober 2019 när det gäller skatter och bidrag baserat på samhällsekonomin utveckling.

Utveckling i procent

	2018	2019	2020	2021	2022
BNP 1)	2,3	1,2	1,3	1,8	1,7
Befolkning 15–74 år 2)	0,8	1,6	0,5	0,5	0,4
Relativ arbetslöshet	6,3	6,7	7,1	7,1	6,9
KPI	2,0	1,8	1,9	2,1	2,5

Källa: SCB och Sveriges Kommuner och Landsting, okt 2019 1) Kalenderkorrigerad utveckling 2) Procent av arbetskraften 15–74 år Utvecklingen sedan april visar på högre arbetslöshet

Skatteunderlagsprognos

Konjunktoren dämpas i Sverige vilket vi sett redan under 2019 vilket kommer att påverka sysselsättningen. Svensk ekonomi är på väg mot lågkonjunktur 2020.

Investeringar

Under planperioden fortsätter de påbörjade angelägna investeringarna vid Sunderby Sjukhus. Den påbörjade planeringen för att forma framtidens sjukvård i Kiruna prioriteras med målet att skapa ett modernt och funktionellt sjukhus i arktiskt klimat som möter behovet av sjukvård. Ett positivt ekonomiskt utfall kommer att klara finansieringen av investeringar i fastigheter och teknisk utrustning.

Pensionskostnader

De extra avsättningarna som gjordes under 2018 och de planerade för de kommande åren utifrån antagna placeringspolicy beräknas säkra avsättningen för att det ska finnas medel när utbetalningarna ökar. Det finns inte utrymme att använda avkastningen i dagens verksamhet samt ytterligare avsättningar av likvida medel som inte behövs i närtid kommer att vara prioriterade.

Digitaliseringen

Ett av de avgörande vägvalen kommer att vara hur Region Norrbotten förmår att på samtliga områden ta till vara de digitala framstegen som görs för att möjliggöra att vården blir tillgänglig och nära för alla norrbottningar. Det behövs en samordnad och exekutiv funktion som säkerställer att samtliga delar inom regionen inför digitala lösningar.

Möjligheter och risker Med god förankring och verklig delaktighet med region Norrbottens medarbetare kommer det vara möjligt att göra en omställning men det kommer att förutsätta att vi vågar göra verksamhet på nya sätt.

Skatt, utjämning och generella statsbidrag

Mkr	Budget		
	2020	2021	2022
Skatteintäkter	6 611	6 708	6 885
Del- och slutavräkning	-19		
Summa skatteintäkter	6 592	6 708	6 885
Inkomstutjämning	753	798	849
Kostnadsutjämning	580	637	652
Strukturbidrag	163	163	163
Regleringsavgift	-48	-60	-24
Läkemedel	798	824	849
Generellt statsbidrag	15	0	0

Summa statsbidrag och utjämning	2 249	2 398	2 477
Summa skatt, statsbidrag och utjämning	8 841	9 106	9 362
Förändring procent:			
Skatteintäkter	0,9	1,8	2,6
Statsbidrag, utjämning	24,0	3,1	1,5
Skatt, statsbidrag, utjämning	6,1	2,1	2,3

Kommentar: Den föreslagna förändringen av kostandsutjämningen och därmed regleringsavgiften har vi i vårt förslag utgått från då SKL räknar det i sina underlag till regionerna.

Resultatbudget för perioden 2020-2022

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Verksamhetens intäkter	1 242	1 151	1 151
Verksamhetens kostnader	-9 565	-9 686	-9 918
Avskrivningar	-236	-253	-266
Verksamhetens nettokostnad	-8 559	-8 788	-9 033
Skatteintäkter	6 592	6 708	6 885
Generella statsbidrag och utjämning	2 249	2 398	2 477
Verksamhetens resultat	282	318	329
Finansiella intäkter	219	240	258
Finansiella kostnader	-95	-133	-137
Resultat	406	425	450
Orealiserad avkastning på pensionsportföljen	-219	-240	-258
Balanskravsresultat	187	185	192
2 % målet av skatter och bidrag	177	182	187

Kommentar: Med utgångspunkt från fortsatt förändringsarbete och minskning av kostnaderna är det möjligt att uppnå den tidigare rekommendationen ett överskottsmål på 2% av skatter och bidrag.

Balansbudget

Mkr	Budget		
	2020	2021	2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	2 940	3 110	3 116
Omsättningstillgångar	5 982	6 572	7 339
Summa tillgångar	8 922	9 682	10 455

Eget kapital

Eget kapital	3 131	3 663	4 138
Årets resultat	406	425	450
Summa eget kapital	3 537	3 962	4 412
Avsättningar/skulder	3 597	3 935	4 259
Långfristiga skulder	34	34	34
Kortfristiga skulder	1 752	1 751	1 750
Summa skulder	1 786	1 785	1 784
Summa skulder och eget kapital	8 922	9 682	10 455

Sammanställning av regionbidraget fördelat på sjukvård, regional utveckling, politik och patientnämnden.

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Hälso- och sjukvård	8 189,3	8 401,0	8 634,9
Regionalutveckling inkl. kultur och trafik	326,3	341,7	351,5
Politisk verksamhet	41,2	42,4	43,7
Patient	2,6	2,6	2,7
Summa	8 559,4	8 787,7	9 032,8

Fördelning och prioriteringar inom hälso- och sjukvård.

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Anslag året innan	7 983,0	8 189,3	8 401,0
Prisuppräknning	266,1	327,2	275,1
Satsningar			
Utbildning och kompetens	17,0	16,0	17,0
Demografi	43,1	41,5	38,5
MR Kalix	3,0	3,0	
Sunderbyn investering, ökad kostnad	15,0	21,0	12,0
Korrigeringsinsatser	8,8		
Begräsning av tvångsåtgärder för barn inom psykiatri		2,5	
HPV	1,0		
Nationella överenskommelser	-19,4	-9,0	-1,0
Ambulansverksamhet	2,0	2,0	2,3
Energipriser	-16,8		
Verksamhetsförändringar	-116	-190	-110
Regionbidrag	8 189,3	8 401,0	8 634,9

Fördelning och prioriteringar för Regionalutveckling och trafik

Mnkr	Budget		
-------------	---------------	--	--

	2020	2021	2022
Anslag året innan	311,5	326,3	341,7
Prisuppräknning	8,8	9,4	9,8
Trafik	6,0	6,0	
Regionbidrag	326,3	341,7	351,5
Patientnämnden			
	2020	2021	2022
Anslag året innan	2,3	2,6	2,6
Prisuppräknning	0,1	0,0	0,1
<i>Omfördelning</i>			
Stödpersonsverksamhet	0,2		
Regionbidrag	2,6	2,6	2,7
Politisk verksamhet			
	2020	2021	2022
Anslag året innan	41,4	41,2	42,4
Prisuppräknning	1,0	1,2	1,3
Partistöd övergångsregler 2019	-1,2		
Regionbidrag	41,2	42,4	43,7